

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 388/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Lapin matkailuyritysten tuesta epidemiatilanteessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kaisa Juuson /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 388/2020 vp:

Minkälaisilla toimenpiteillä hallitus aikoo tukea Lapin matkailuyrityksiä selviämään epidemiavaiheen yli?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitus on päättänyt mittavista toimenpiteistä yritysten, yrittäjien ja muiden talouden toimijoiden tukemiseksi koronaepidemian aiheuttamassa, poikkeuksellisessa tilanteessa. Toimenpiteiden tavoitteena on turvata yrittäjien ja yritysten toiminnan jatkuvuus tilanteessa, jossa elinkelpoisia yrityksiä uhkaa mennä konkurssiin. Tukitoimenpiteet koskevat lähtökohtaisesti kaikkien toimialojen yrityksiä ja niitä toteutetaan muun muassa yrityskoko huomioon ottaen tarkoituksenmukaisilla tuki-instrumenteilla. Tuet ovat myös matkailualan yrittäjien ja yritysten käytettävissä.

Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa aktiivisesti koronatilannekuvaa ja tekee tarvittavia toimia yhdessä eri TEM-konsernin toimijoiden kanssa vähentääkseen koronaviruksen vaikutuksia yritysten toimintaan ja työllisyyteen. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla yrityksiä rahoittavat Finnvera, Business Finland, ELY-keskukset ja Teollisuussijoitus. Rahoitus on niin kutsuttua koronavirustilanteen kehittämisrahoitusta. Tämän lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö toimii valtionapuviranomaisena kunnille yksinyrittäjien tukemiseksi myönnettävän valtionavustuksen osalta. Osaltaan yritysten tilannetta helpottavat myös työmarkkinajärjestöjen ehdotuksiin perustuvat työlainsäädännön ja sosiaaliturvajärjestelmän muutokset sekä työnantajamaksujen helpotukset.

COVID-19-kriisi ja sen myötä valtion tekemät rajoitustoimenpiteet ovat asettaneet matkailuyritykset aiempaa vakavamman taloudellisen kriisin tilanteeseen. Peruslähtökohtana on, että yritykset vastaavat itse omista liiketaloudellisista riskeistään ja niihin varautumisesta. Kannattamattomien yritysten poistuminen markkinoilta on tavanomainen osa markkinoiden toimintaa, ja niiden tukeminen valtion toimenpitein voi vääristää kilpailua merkittävästi. Nykyisessä tilanteessa tarvitaan kuitenkin taloudellisia vaikutuksia lieventäviä toimenpiteitä myös valtion toimesta.

Hallitus linjasi neuvottelussaan 13.5.2020, että kehittämistukien lisäksi yrityksille valmistellaan kustannustuki, joka kohdentuu kaikkein eniten koronasta kärsiviin yrityksiin ja toimialoihin, joihin myös matkailu- ja matkatoimistoala kuuluvat. Tuki on tarkoitettu yrityksille, joiden liikevaihto on pudonnut merkittävästi koronaviruksen vuoksi ja joilla on vaikeasti sopeutettavia kus-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 388/2020 vp

tannuksia. Tuen tarkemmat ehdot, kuten tieto siitä kuinka paljon yrityksen liikevaihdon on täyty-
nyt tippua, jotta yritys on oikeutettu tukeen, tarkentuvat lain jatkovalmistelussa mahdollisimman
pian.

Tuen piirissä ovat yritysten lisäksi myös liiketoimintaa harjoittavat säätiöt ja yhdistykset. Tavoit-
teena on edesauttaa yritysten nopeaa toipumista koronakriisistä ja välttää lomautusten muuttumi-
nen irtisanomisiksi. Kahdelta kuukaudelta saatavan tuen suuruus täsmentyy myöhemmin. Laki
yritysten kustannustuesta valmistellaan pikaisella aikataululla työ- ja elinkeinoministeriön ja val-
tiovarainministeriön yhteistyönä.

Kustannustukea voi hakea, vaikka yritys olisi jo saanut muita suoria tukia koronatilanteessa,
mutta muut suorat tuet huomioidaan kustannustuen maksamisessa. Yritykset voivat hakea tukea
sähköisesti Valtiokonttorista. Valtiokonttori tiedottaa tarkemmasta hakumenettelystä mahdolti-
simman pian.

Tällä hetkellä Business Finland ja ELY-keskukset myöntävät yrityksille koronavirustilanteen ke-
hittämisavustusta. Business Finlandin myöntämä esiselvitysrahoitus (enintään 10 000 euroa/yri-
tys) ja kehittämisrahoitus (enintään 100 000 euroa/yritys) on tarkoitettu Suomessa toimiville pk-
yrityksille (oy, oyj, ay, ky, osk; ei yksityiset elinkeinonharjoittajat), joilla on 6-250 työntekijää,
ja midcap-yrityksille joilla voi olla yli 250 henkeä töissä (liikevaihto alle 300 miljoonaa euroa/v).
Rahoituksella yritys voi tehdä selvityksiä, suunnitella ja toteuttaa uusia kehitystoimenpiteitä,
joilla se pyrkii ehkäisemään ja korjaamaan koronavirusepidemian aiheuttamia markkina- ja tuo-
tantoketjuhäiriöitä.

ELY-keskusten avustusmuotoinen rahoitus on tarkoitettu pienille, enintään viisi henkilöä työllis-
täville yrityksille, joille koronavirus on aiheuttanut tilapäisiä markkina- ja tuotantohäiriöitä, mutta
jotka pyrkivät kehittämään ja uudistamaan liiketoimintaansa. Hallitus myönsi ELY-keskusten
myöntämään koronarahoitukseen myöntämisvaltuutta I ja II lisätalousarviossa yhteensä 400 mil-
joonaa euroa. Rahoitusta myönnetään tilanneanalyysien tekemiseen ja kehittämistoimenpiteisiin,
jotka parantavat yrityksen mahdollisuuksia koronaviruksen aiheuttamassa markkina- ja tuotanto-
häiriötilanteessa ja sen jälkeen. Rahoitus myönnetään de minimis -ehtoisena. ELY-keskusten ra-
hoitusta voidaan myöntää kaikkien toimialojen pienyrityksille lukuun ottamatta maa-, kala- ja
metsätaloutta sekä maataloustuotteiden jalostusta.

Business Finland oli maanantaihin 18.5.2020 mennessä saanut matkailualan yrityksiltä 3 420 ha-
kemusta, joissa on haettu rahoitusta kaikkiaan noin 139 miljoonan euron arvosta. Rahoitusta mat-
kailualan yrityksille on myönnetty lähes 30 miljoonaa euroa. ELY-keskusten koronarahoitusta
koskevia matkailualan yritysten hakemuksia oli maanantaihin 18.5.2020 mennessä käsitelty koko
Suomessa 2 785 kpl ja rahoitusta matkailualan yrityksille on myönnetty noin 20,6 miljoonan eu-
ron arvosta. Yhteensä matkailualan yrityksille on siis myönnetty rahoitusta noin 50 miljoonan
euron edestä.

Hallitus linjasi 13.5.2020, että näiden niin sanottujen koronatukien haut suljetaan samassa yhtey-
dessä, kun yritysten kustannustukea koskeva hallituksen esitys annetaan. Business Finland ja
ELY-keskukset käsittelevät normaalisti kaikki hakemukset, jotka ovat saapuneet koronatukien

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 388/2020 vp

hakujen voimassaoloaikana. Hakujen sulkemisen jälkeen Business Finland ja ELY-keskukset rahoittavat yrityksiä normaaleilla rahoitusinstrumenteilla. Kuntien myöntämään yksinyrittäjien koronatukeen ei tule muutoksia.

Hallitus on neuvottelussaan 24.4.2020 päättänyt myös valmistella esityksen eduskunnalle arvonlisäverojen takaisinlainaamisesta yrityksille alkuvuoden 2020 osalta. Kyse on veronkantolain (11/2018) mukaisen maksujärjestelymahdollisuuden laajentamisesta. Verojen maksujärjestelyä laajennettaisiin koskemaan myös alkuvuonna maksettuja arvonlisäveroja, jolloin ne voitaisiin palauttaa yrityksille. Yritys maksaisi palautetut arvonlisäverot takaisin maksujärjestelyn mukaisesti erissä. Kyse on yrityksille kohdistettavasta rahoitusmahdollisuudesta, jossa yritykset voisivat lainata jo tilittämiään arvonlisäveroja.

Kunnat myöntävät myös matkailualan yksinyrittäjiä koskevaa yksinyrittäjätukea, joka on tarkoitettu yksinyrittäjien tukemiseen koronavirustilanteessa. Hallitus on I ja II lisätalousarviossaan suunnannut tukiin yhteensä 250 miljoonaa euroa. Työ- ja elinkeinoministeriö myöntää rahoituksen kunnille laskennallisena osuutena siinä suhteessa, kun kunnassa on yksinyrittäjiä. Yksinyrittäjän tuessa on kyse 2000 euron suuruisesta kertakorvauksesta yksinyrittäjän yritystoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Tukea voidaan myöntää kustannuksiin, jotka ovat aiheutuneet 16.3.–31.8.2020 välillä. Yksinyrittäjän tuki on määräaikainen. Sitä koskeva valtioneuvoston asetus tuli voimaan torstaina 9.4.2020 ja on voimassa 15.10.2020 saakka. Kunnille on toimitettu tarkemmat ohjeet ja hakulomake haun käynnistämistä varten keskiviikkona 8.4.2020. Yksinyrittäjä voi hakea avustusta yrityksen kotikunnasta eli YTJ-rekisterin mukaisesta kotikunnasta.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan väliaikaista kriisitukea voivat hakea koronavirusepidemiasta kärsivät tietyt yritykset sekä eräät maatalouden alkutuotannon ja kalatalouden yritykset. Tuet ovat suoraa tukea ja osoitettu poikkeustilanteesta kärsiville yrityksille, jotka ovat rajautuneet työ- ja elinkeinoministeriön tukien piiristä pois. Tuissa ei ole takaisinmaksuvelvoitteita eikä niiden saaminen edellytä kehittämistoimia. Maaseudun yritysten sekä maatalouden alkutuotannon tuen määrä on 5 000–10 000 euroa. Tukea voi hakea 18.5. alkaen Ruokaviraston Hyrrä-asiointipalvelusta.

Lisäksi hallitus antoi 2.4.2020 eduskunnalle lakiesityksen, joka mahdollistaa yrittäjälle työttömyysturvan, jos yritystoiminnan edellytykset ovat tilapäisesti heikentyneet koronavirusepidemian aiheuttaman äkillisen ja yllättävän kysynnän heikkenemisen seurauksena. Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen 6.4.2020 ja Tasavallan presidentti vahvisti lain 7.4.2020. Työmarkkinatukea voidaan maksaa ajalta 16.3.2020–30.6.2020. Jos yrittäjä rekisteröityy työnhakijaksi viimeistään 15.4.2020, hänellä on oikeus työmarkkinatukeen työnhakua edeltävältä ajalta 16.3.2020 alkaen, vaikka työnhaku ei olisi voimassa. Tukea voi kuitenkin saada vasta siitä alkaen, kun edellytykset täyttyvät. Työmarkkinatuen saaminen edellyttää, että yrittäjän päätoiminen työskentely yrityksessä on päättynyt tai yritystoiminnasta saatava tulo on vähemmän kuin 1089,75 euroa kuukaudessa siinä jokaista yrittäjänä työskentelevää henkilöä kohti.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 388/2020 vp

Yksinyrittäjien tuen ja työttömyysturvan suhteesta on linjattu uudestaan, että tuet eivät vaikuta toisiinsa. Yrittäjä voi hakea sekä yksinyrittäjän tukea, että työttömyysturvaa. Niitä ei soviteta yhteen, eli toisen saaminen ei vaikuta toisen saamiseen tai sen määrään.

Oikeusministeriössä on valmisteilla muutoksia konkurssilainsäädäntöön yritysten toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi. Niin ikään ulosottoa ja saatavien perintää koskevaan lainsäädäntöön valmistellaan muutoksia velallisten aseman helpottamiseksi.

Helsingissä 28.5.2020

Elinkeinoministeri Mika Lintilä